

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

การดำเนินการมี 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสถานภาพ ความต้องการ และแนวทางพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี และระยะที่ 4 เป็นการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน และข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง

การรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการประชุมกลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยายสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในส่วนที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในส่วนนี้จำแนกออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการศึกษาสถานภาพและแนวทางพัฒนาการประเมินขององค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ 2) ผลการพัฒนาการพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรชุมชน และ 4) ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน และข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง ปรากฏผลโดยสรุป ดังนี้

1. ผลการศึกษาสถานภาพและแนวทางพัฒนาการประเมินขององค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์

1.1 สถานภาพขององค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ พบว่า องค์กรชุมชนจัดการตนเองทั้ง 3 แห่ง คือ ตำบลเจดีย์ชัย ตำบลบัวใหญ่ และตำบลริม อยู่ในจังหวัดน่าน ประชาชนในพื้นที่นับถือศาสนาพุทธและเป็นชาวไทยลื้อ มีความเป็นอยู่แบบชาวล้านนา มีสำเนียงการพูดจาแบบชาวล้านนา ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก คือ อาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ ทั้ง 3 ตำบล ได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายตำบลสภาวะ โดยได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ และได้เข้าสู่กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ถึงปัจจุบัน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการเชื่อมโยงองค์กรชุมชนในท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐ

มาเป็นกลไกพัฒนาสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เป็นหน่วยงานหลักที่สนับสนุนด้านวิชาการ และมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นกลุ่มบุคคลภายในชุมชนที่ได้รับการอบรมความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขในชุมชน

สภาพปัญหาด้านสุขภาพะ พบว่า ประชาชนอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป ส่วนมากเป็นโรคประจำตัว คือ ความดันโลหิตสูง, โรคเบาหวาน, โรคอ้วน และพฤติกรรมเสี่ยงของประชาชน คือ ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เสพยาบ้า มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เสี่ยงต่อโรคเอดส์ การใช้สารเคมีทางการเกษตรมาก ประชาชนไม่ค่อยใส่ใจในการสร้างสุขภาพ รอให้ป่วย จะเน้นการรักษาพยาบาล

1.2 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการประเมินขององค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย การสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ด้านองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี พบว่า

ความหมายการติดตามประเมิน คือ กระบวนการติดตามประเมินเสริมสร้างพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของผู้ประเมิน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำข้อมูลที่ได้จากดำเนินการตามสภาพจริงเทียบกับตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อนำผลการประเมินไปใช้จัดสิ่งสนับสนุนเพื่อพัฒนาระดับคุณภาพระบบบริหารจัดการและระบบประกันคุณภาพขององค์กรกับภาคี

วัตถุประสงค์ในการติดตามประเมิน คือ เพื่อติดตามประเมิน และเสนอแนวทางการใช้ผลในการจัดสิ่งสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรและภาคี

ตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการติดตามประเมิน จากการสังเคราะห์ตัวชี้วัด การติดตามประเมินเสริมพลังจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ด้านองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ตัวชี้วัดการติดตามประเมินเสริมพลังที่สังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ด้านองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ มี 4 องค์ประกอบ 10 ตัวชี้วัด

2. ผลการพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

2.1 ผลการพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี พบว่า รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ตามสิ่งที่ประเมิน ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาพะ (Program design evaluation : P) องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรสนับสนุน (Input evaluation : I) องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ (Process evaluation : P) และองค์ประกอบที่ 4 การเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (Output evaluation : O) ส่วนตัวชี้วัด การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี มีดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาพ

ตัวชี้วัดที่ 1 มีการทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนการจัดการองค์การเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม

ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาพเชิงสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบ
ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรสนับสนุน

ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจัดการทรัพยากรสนับสนุน และคู่มือ หรือแนวทาง การปฏิบัติ เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ

ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนา
ต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพการจัดการองค์การเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ

องค์ประกอบที่ 4 การเปลี่ยนแปลงที่ชี้บ่งความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายมีพฤติกรรมสุขภาพครบมิติน้อยร้อยละ 80

ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุมความรู้และบทเรียนจากการปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและองค์กรภาคีเพื่อพัฒนานวัตกรรม องค์ความรู้ ชุมความรู้เพื่อสุขภาพที่มีกลไกเชิงระบบ

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี โดยการประชุมกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นด้วยต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีทุกรายการ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

3.1 ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี จำนวน 3 แห่ง มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี

สำหรับผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของคณะผู้ทดลองประเมินที่มีต่อรูปแบบติดตามประเมินในด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความเหมาะสมของรูปแบบติดตามประเมินพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าอยู่ในระดับดีมากเช่นเดียวกัน

3.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินผลองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี กบองค์กรภาคประชาชน จำนวน 2 แห่ง ปรากฏดังนี้

(1) ผลการติดตามประเมินผลองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงวัย ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่านในภาพรวมอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยมีจุดเด่นที่สำคัญ คือ ความสามัคคีและการร่วมกิจกรรมต่อเนื่อง ทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแม่ข่าย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงเรียนในพื้นที่ สำหรับจุดที่ควรพัฒนา คือ การเสริมทักษะการจัดการสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทีมวิชาการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน ที่เป็นแม่ข่ายร่วมกับทีมวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จัดทำโครงการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มผู้สูงวัย ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มผู้สูงวัยและภาคี และแผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผลการประเมินหลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะดีขึ้นทุกรายการ โดยรูปธรรมผลงานที่สำคัญ คือ กลุ่มผู้สูงวัยร่วมกับทีมวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม่ข่ายและทีมวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์และภาคี ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสุขภาพะองค์กรภาคประชาชนวิถีมุมปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดการสุขภาพะของชุมชน

(2) ผลการติดตามประเมินผลองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน ในภาพรวมอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยมีจุดเด่นที่สำคัญ คือ ความสามัคคีและการร่วมกิจกรรมต่อเนื่อง ทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแม่ข่าย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงเรียนในพื้นที่ สำหรับจุดที่ควรพัฒนา คือ การเสริมทักษะการจัดการสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทีมวิชาการขององค์การบริหารส่วนตำบลริม จังหวัดน่าน ที่เป็นแม่ข่ายร่วมกับทีมวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จัดทำโครงการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มโฮมสเตย์และภาคี และแผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผลการประเมินหลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะดีขึ้นทุกรายการ โดยรูปธรรมผลงานที่สำคัญ คือ กลุ่มโฮมสเตย์ร่วมกับทีมวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม่ข่ายและทีมวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์และภาคี ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสุขภาพะองค์กรภาคประชาชนวิถีมุมปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดการสุขภาพะของชุมชน

4. ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน และข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ได้จากการติดตามประเมินผล

4.1 ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน ที่ได้จากการติดตามประเมินผล ได้แก่

1. รูปแบบการติดตามประเมินผลองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี โดยมีตัวชี้วัด จำนวน 10 ตัวชี้วัด ส่วนเกณฑ์

ในการประเมิน มีทั้งเกณฑ์การพิจารณา และเกณฑ์ตัดสินระดับคุณภาพ แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ประเมินการออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาพ (Program design evaluation : P) 2) ประเมินทรัพยากรสนับสนุน (Input evaluation : I) 3) ประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) 4) ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (Output evaluation : O) ส่วนคู่มือ เครื่องมือ ประกอบการใช้รูปแบบติดตามประเมิน ซึ่งคณะผู้ประเมินสามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติ ประกอบด้วย สารที่จำเป็นสำหรับการติดตามประเมินเสริมพลัง ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 รูปแบบ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ ส่วนที่ 3 กรณีย ตัวอย่างการประเมินการติดตามประเมินเสริม และส่วนที่ 4 กรณียตัวอย่างการเขียนรายงาน และผล การติดตามประเมินเสริมพลัง

2. รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ สำหรับ องค์กรภาคประชาชนและภาคี ประกอบด้วย 1) เรียนรู้จากแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practice Learning) โดย 1.1) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการเรียนรู้ 1.2) สืบค้นแหล่งความรู้และเรียนรู้จากที่เป็นต้นแบบที่ดี ทั้งระบบ 1.3) ออกแบบการทำงานและวางแผนปฏิบัติการ 2) ปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม (Participantion work) โดย 2.1) ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงาน 2.2) จัดเวทีกิจกรรมและประเมินและใช้ผลพัฒนาทั้งก่อน ระหว่างและหลังดำเนินการ และ 3) เครือข่ายเรียนรู้และภาคี (Learning Network) โดย 3.1) สื่อสาร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งภาคีเครือข่าย 3.2) ประยุกต์ใช้ความรู้ นวัตกรรมต่อเนื่อง ซึ่งรูปแบบ กิจกรรมเสริมทักษะนี้ เมื่อนำไปปฏิบัติควบคู่กับแผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพ เชิงสร้างสรรค์ สำหรับองค์กรภาคประชาชนและภาคี ทำให้ผลติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชน จัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีดีขึ้น

3. ระบบ กระบวนการงานวิจัยพันธกิจสัมพันธ์ มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ 1) กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน จากกิจกรรมในกระบวนการติดตามประเมินเสริมพลัง ทำให้เกิด การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมาก มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการนำ ประสบการณ์ที่เคยปฏิบัติได้ผลไปประยุกต์ใช้ นอกจากนี้ในการประชุมแต่ละครั้งเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิด แรงบันดาลใจที่ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี จากกิจกรรมในกระบวนการติดตามประเมินเสริมพลัง ของผู้ประเมินและผู้ได้รับการติดตามประเมิน พบว่า ในการทำงานเพื่อพัฒนาสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ จำเป็นต้องมีกลไกการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี เพื่อ การมุ่งเป้าหมายสำคัญสู่การมีสุขภาพที่ดีของชุมชนท้องถิ่น โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นทีม สนับสนุนหลักในภาควิชาการ ที่พร้อมให้การสนับสนุน ด้านการจัดการความรู้เพื่อนำสู่องค์ความรู้ นวัตกรรม ชุดความรู้ ธุรกรรมผลงาน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ที่พร้อมต่อ ยอดขยายผล

4.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา

จากการพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี สามารถนำสารสนเทศมาจัดทำเป็น ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา ได้ดังนี้

4.2.1 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อนำไปปฏิบัติ

1. ควรพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแม่ข่าย สามารถเป็นแกนนำในการติดตามประเมินเสริมพลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลูกข่าย โดยเน้นการประเมินภายใน
2. ควรส่งเสริมให้มีคณะติดตามประเมินกลาง ซึ่งประกอบด้วย ทีมวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น ตัวแทนจากสาธารณสุขจังหวัด ตัวแทนจากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
3. ควรนำสารสนเทศเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องที่เป็นองค์กรหลักที่มีส่วนรับผิดชอบ เพื่อใช้ข้อมูลในการจัดสิ่งสนับสนุนในการยกระดับคุณภาพการดำเนินงานพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์
4. ควรการพัฒนาาระบบติดตามประเมินโดยใช้ฐานข้อมูลแบบออนไลน์ โดยความร่วมมือขององค์กรและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่องค์กรผู้ถูกประเมินรายงานข้อมูลเบื้องต้นตามตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน เพื่อความสะดวกในการเรียกใช้ข้อมูลในการติดตามประเมินเสริมพลัง

4.2.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา

1. ผู้บริหารทุกระดับสนับสนุนการนำนวัตกรรม องค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้กำหนดนโยบายและแผนเพื่อพัฒนาต่อยอดขยายผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการใช้รูปแบบ คู่มือ เครื่องมือ เพื่อการติดตามเสริมพลังการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีทุกภาคส่วน

อภิปรายผล

1. การศึกษาสถานภาพและแนวทางการประเมินขององค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ พบว่า องค์กรชุมชนจัดการตนเองทั้ง 3 แห่ง คือ ตำบลเจดีย์ชัย ตำบลบัวใหญ่ และตำบลริม อยู่ในพื้นที่ชนบท ประชาชนในพื้นที่นับถือศาสนาพุทธและเป็นชาวไทยลื้อ มีความเป็นอยู่แบบชาวล้านนา มีสำเนียงการพูดจาแบบภาษาล้านนา ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือ อาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ ทั้ง 3 ตำบล ได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายตำบลสุขภาวะ โดยได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ และได้เข้าสู่กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ถึงปัจจุบัน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการเชื่อมโยงองค์กรชุมชนในท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐมาเป็นกลไกพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์เป็นหน่วยงานหลักที่สนับสนุนด้านวิชาการ และมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นกลุ่มบุคคลภายในชุมชนที่ได้รับการอบรมความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขในชุมชน

สำหรับแนวทางการพัฒนาการประเมินขององค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ความหมายการติดตามประเมิน คือ กระบวนการติดตามประเมินเสริมสร้างพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการสร้างการเรียนรู้ของผู้ประเมิน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำข้อมูลที่ได้จากการตามสภาพจริงเทียบกับตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อนำผลการประเมินไปใช้จัดสิ่งสนับสนุนเพื่อพัฒนาระดับคุณภาพระบบบริหารจัดการและระบบประกันคุณภาพขององค์กรกับภาคี ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการประเมินของทีศิริชัย กาญจนวาสี

(2554, น. 151) กล่าวว่า เป้าหมายสำคัญของการประเมิน คือ การได้สารสนเทศสำหรับนำไปใช้ไปประโยชน์ในการพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่มีประเมิน การนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ได้หลายรูปแบบ ดังเช่น ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ประเมิน นำไปใช้สนับสนุนยืนยันการตัดสินใจ การนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติการ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการนำผลไปใช้ ได้แก่ การประเมินที่สามารถสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง และสมคิด พรหมจ้อย (2552, น. 11) ที่กล่าวว่า การประเมินช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานและโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงาน กิจกรรม ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

2.1 ผลการพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี พบว่า ว่ารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) ประเมินการออกแบบบริหารจัดการเพื่อสภาวะ (Program design evaluation : P) 2) ประเมินทรัพยากรสนับสนุน (Input evaluation : I) 3) ประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) และ 4) ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (Output evaluation : O) ซึ่งเป็นการประเมินภายในแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของ Patton (1997, p. 100) ที่ได้กล่าวไว้ในหลักการประเมินแบบมีส่วนร่วมว่าทำให้ผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ โดยเป็นผู้ร่วมตัดสินใจ สร้างและนำข้อสรุปไปใช้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรนภา พรหมมา (2560) ที่ได้ทำการพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังการบริหารจัดการงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์กับชุมชนท้องถิ่น พบว่า การออกแบบติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยการร่วมกันพัฒนารูปแบบการติดตามประเมิน ร่วมกันพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพอย่างต่อเนื่องของผู้ปฏิบัติงาน

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี โดยการประชุมกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นด้วยต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีทุกรายการ เนื่องจากกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ เริ่มจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงจัดทำร่างตัวชี้วัดและเกณฑ์ แล้วเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง นอกจากนี้กระบวนการได้มาซึ่งตัวชี้วัดและเกณฑ์ยังเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทำให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam, et al, 1971, p. 113) ที่เสนอว่าในการกำหนดเกณฑ์จะต้องคำนึงถึงแนวคิดและค่านิยมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

อย่างน้อย 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงทั้งในองค์กรและนอกองค์กร ผู้รับผิดชอบงานหรือ องค์กรที่ถูกประเมิน และเพื่อนร่วมงาน ดังนั้น จึงทำให้ได้ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่มีคุณภาพ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรนภา พรหมมา (2551) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนานักจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ ของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและองค์กร ท้องถิ่น เขตภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งได้พัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์เพื่อการประเมินการจัดการงานวิจัยเชิง พื้นที่ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นสอดคล้อง ; พัชรินทร์ สมบูรณ์ (2556) ที่ได้ทำการพัฒนารูปแบบ การประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงาน สาธารณสุขจังหวัด ; บุญเกิด หงวนบุญมาก (2557) ที่ได้ทำการพัฒนารูปแบบการประเมินการ ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน และศรีนวล ศรีหรั่ง (2557) ได้ทำการ พัฒนารูปแบบการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ต่างพบว่า คุณภาพของรูปแบบการ ประเมิน ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง และมีความ เป็นประโยชน์ เช่นเดียวกัน

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินผลองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อ สุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

3.1 ผลการติดตามประเมินผลองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 แห่ง มีผลการ ประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริศรา เล็กสรรเสริญ (2556) ได้ทำ การพัฒนาแนวคิดและแนวทางการประเมินโครงการ : กรณีศึกษาการประเมินโครงการสร้างเสริมสุข ภาวะในองค์กรระดับพื้นที่ ผลการสังเคราะห์บทเรียนที่ได้จากการประเมินโครงการสร้างเสริมสุข ภาวะในองค์กรระดับพื้นที่ ด้านผลลัพธ์ พบว่า มีคู่มือการสร้างองค์กรสุขภาวะที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ และบทเรียนของโครงการ และการที่องค์กรเป้าหมายในโครงการมีการดำเนินกิจกรรมจนบรรลุ ความสุข 8 ประการซึ่งสิ่งเหล่านี้นับเป็นบทเรียนที่โครงการจะต้องคำนึงถึง และใช้เป็นข้อมูลในการ กำกับติดตามและพัฒนาให้เกิดผลลัพธ์ตามที่โครงการต้องการในระยะต่อไป

ส่วนผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของคณะผู้ทดลองประเมินที่มีต่อรูปแบบติดตามประเมินใน ด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความเหมาะสมของรูปแบบติดตามประเมิน พบว่า ใน ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าอยู่ในระดับดีมากเช่นเดียวกัน และความ คิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา โดยผู้รับการประเมินทุกพื้นที่สะท้อนความคิดเห็นว่า การ ประเมินช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะกรรมการติดตามประเมิน ช่วยให้ได้ข้อคิดและข้อชี้แนะ ที่มีคุณค่าช่วยเสริมพลังให้เกิดกลไกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยให้มีการยกระดับคุณภาพต่อเนื่อง ขณะเดียวกันยังเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการบูรณาการพันธกิจขององค์กรผู้ติดตามประเมิน ให้ เชื่อมโยงกันและสนองต่อสถานการณ์จริงของชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการยกระดับ คุณภาพการเป็นต้นแบบการพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริศรา เล็ก สรรเสริญ (2556) ได้ทำการพัฒนาแนวคิดและแนวทางการประเมินโครงการ : กรณีศึกษาการ ประเมินโครงการสร้างเสริมสุขภาวะในองค์กรระดับพื้นที่ ผลการสังเคราะห์บทเรียนที่ได้จากการ ประเมินโครงการสร้างเสริมสุขภาวะในองค์กรระดับพื้นที่ ด้านกระบวนการ พบว่า ในกระบวนการ หลักของโครงการสร้างเสริมสุขภาวะในองค์กรระดับพื้นที่นั้นจากการประเมิน พบบทเรียนที่สำคัญที่

ควรมีการกำกับควบคุมให้มีการปฏิบัติงานตามแผนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในโครงการ การจัดทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อขับเคลื่อนงานผ่านช่องทางต่าง ๆ และการจัดทำให้มีการติดตามประเมินผลระหว่างดำเนินการ โดยบุคลากรโครงการเอง ที่ถือเป็น “คนใน” ที่มีความเข้าใจในบริบทของโครงการได้ดี

3.2 ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีกับองค์กรภาคประชาชน จำนวน 2 แห่ง มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับปรับปรุง แต่เมื่อทีมวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแม่ข่ายร่วมกับทีมวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จัดทำโครงการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ สำหรับองค์กรภาคประชาชนและภาคีขึ้น พบว่า ผลการประเมินหลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะในภาพรวมอยู่ในระดับดี รูปธรรมผลงานที่สำคัญ คือ องค์กรภาคประชาชนร่วมกับทีมวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม่ข่ายและทีมวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์และภาคี ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสุขภาพะองศ์ภาคประชาชนวิถีมื้อปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดการสุขภาพะของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรนภา พรหมมา (2560) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังการบริหารจัดการงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กับชุมชนท้องถิ่น ภายใต้การดำเนินงานชุดโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ที่พบว่าปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังฯ คือ การร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพอย่างต่อเนื่องของผู้ปฏิบัติงาน และการพัฒนาคู่มือ เครื่องมือการติดตามประเมินเสริมพลังเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติงาน พร้อมกับการกำหนดปฏิทินการติดตามประเมินที่เชื่อมกับกิจกรรมหรือพันธกิจปกติขององค์กร

4. ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน และข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง

4.1 ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ช่วยให้ได้องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน ที่สำคัญได้แก่ รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี คู่มือ เครื่องมือ รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ สำหรับองค์กรภาคประชาชนและภาคี และระบบกระบวนการงานวิจัยพันธกิจสัมพันธ์ โดยมีจุดเด่นที่มีความน่าสนใจในการนำมาอภิปราย คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นองค์กรภาควิชาการที่สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมองค์ความรู้ การจัดการ ชุดความรู้ ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยส่งเสริมสุขภาพะที่ปฏิบัติได้จริงทุกปี ที่สนองต่อนโยบายสาธารณสุขของพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเครือข่ายนักจัดการข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ มีเครือข่ายจัดการความรู้และวิจัยพัฒนาสุขภาพะ และมีการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ที่มีผู้รับผิดชอบชัดเจนเป็นระบบ ซึ่งเป็นไปตามพันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ในการพัฒนาองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ ที่ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยเพื่อให้สอดคล้องกับการก้าวสู่มหาวิทยาลัยพันธกิจสัมพันธ์กับสังคม ในยุทธศาสตร์ที่ 2 บูรณาการพันธกิจสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่บูรณาการพันธกิจของการผลิตบัณฑิต การวิจัยและบริการวิชาการ โดยอาศัย

ความร่วมมือของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นศักยภาพของมหาวิทยาลัยในการที่จะก้าวไปสู่พันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัย กับสังคมโดยมีกลยุทธ์เพื่อการไปสู่ยุทธศาสตร์ คือ กลยุทธ์ที่ 6 บูรณาการพันธกิจสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและองค์กรท้องถิ่น เพื่อสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดสู่ผู้ใช้ประโยชน์ กลยุทธ์ที่ 7 การผลิตงานวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพ นำไปสู่การพัฒนาในระดับท้องถิ่น ประเทศและนานาชาติ และกลยุทธ์ที่ 8 บูรณาการการบริการวิชาการพันธกิจสัมพันธ์สู่การสร้าง ความเข้มแข็งระดับท้องถิ่น และประเทศ ภายใต้ความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย (ศูนย์บูรณาการงานวิจัยและวิชาการเพื่อรับใช้สังคม สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2558) และอธิวัฒน์ เจียวิวรรณ์กุล (2553) ที่ได้เสนอแนวคิด 7 Cs ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรเชิงพื้นที่ โดยกล่าวว่าการหนุนเสริมจากภาคีเครือข่าย (Contribution) เป็นปัจจัยหลักในการทำงานเชิงพื้นที่ ในการระดมความช่วยเหลือ ส่งเสริมทั้งทางด้านทรัพยากร (งบประมาณ คณะทำงาน เวลา สถานที่) ซึ่งต้องค้นหาแหล่งทุนที่จะมาหนุนเสริม ไม่ว่าจะเป็นทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางปัญญา ต้องอาศัยแรงใจและแรงความคิดที่จะให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และการที่จะเกิดความยั่งยืนในการทำให้องค์กรมีความสุขนั้นต้องเกิดจากความร่วมมือและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

4.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา จากการพัฒนาารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีสามารถนำสารสนเทศมาจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่มีความน่าสนใจในการนำมาอภิปราย คือ มาตรการพัฒนาระบบติดตามประเมินโดยใช้ฐานข้อมูลแบบออนไลน์ โดยความร่วมมือขององค์กรและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่องค์กรผู้ถูกประเมินรายงานข้อมูลเบื้องต้นตามตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน เพื่อความสะดวกในการเรียกใช้ข้อมูลในการติดตามประเมินเสริมพลัง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการประเมินที่ผ่านมาส่วนใหญ่ใช้วิธีประเมินด้วยเอกสารหลักฐานจำนวนมาก หากมีการนำระบบการจัดการฐานข้อมูลมาใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการบันทึกข้อมูล แก้ไขปรับปรุงข้อมูล ค้นหาข้อมูลเพื่อประกอบการประเมิน จะทำให้ลดความจำเจของงานเอกสาร ซึ่งเป็นงานประจำที่ทำให้ผู้ถูกประเมินรู้สึกเบื่อหน่าย และขาดแรงจูงใจ ข้อมูลที่จัดเก็บมีความทันสมัย ข้อมูลในระบบฐานข้อมูลได้รับการดูแลปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ข้อมูลที่จัดเก็บเป็นข้อมูลที่มีความทันสมัย ตรงกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน และตรงกับความต้องการอยู่เสมอ ลดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล เนื่องจากการจัดทำฐานข้อมูลจะมีการรวบรวมข้อมูลประเภทต่าง ๆ เข้ามาจัดเก็บไว้ในระบบและเก็บข้อมูลเพียงชุดเดียว ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะสามารถเรียกใช้ข้อมูลที่ต้องการได้ เป็นการประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บ และทำให้เกิดความรวดเร็วในการค้นหาและจัดเก็บข้อมูลด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่อธิวัฒน์ เจียวิวรรณ์กุล (2553) ที่ได้เสนอแนวคิด 7 Cs ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรเชิงพื้นที่ โดยกล่าวว่าการติดต่อประสานงาน (Contact) การติดต่อสื่อสารระหว่างคณะทำงานโครงการฯ กับองค์กรสมาชิก องค์กรต้นแบบกับองค์กรสมาชิก คณะทำงานโครงการ ฯ กับภาคีในพื้นที่ อาทิ คณะกรรมการสภาอุตสาหกรรมจังหวัด สถาบันอุดมศึกษา ชมรมบริหารงาน บุคคล หอการค้าจังหวัด สมาคมต่างๆ หน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐภายในจังหวัด การติดต่อสื่อสารกับภาคีภายนอกจังหวัด โดยการติดต่อประสานงาน การประชาสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันเกิดขึ้นได้ในหลายช่องทาง อาทิ การจัดประชุม

ตามวาระของภาคีเครือข่าย การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอบรมสัมมนา สื่อท้องถิ่น สื่อสาธารณะ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสังคมออนไลน์ (social media) และ Owens (1991, p 222) กล่าวว่า การที่องค์กรจะมีสุขภาพดีนั้น จะต้องปฏิบัติ ให้บรรลุเกณฑ์ 10 ประการ ซึ่งในนั้น คือ ต้องมีการติดต่อสื่อสารอย่างพอเพียง (Communication Adequacy) คือ องค์กรต้องมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกองค์กร ต้องมีข้อมูลข่าวสารที่พร้อมเสมอในการวินิจฉัย และแก้ปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีไปใช้ เนื่องจากผลการวิจัยช่วยให้ได้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ พร้อมคู่มือและเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผ่านการพัฒนาด้วยวิธีการที่เป็นระบบ เป็นที่ยอมรับร่วมกันสูงในกลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ทดลองใช้และผู้เกี่ยวข้อง จึงควรเป็นการนำไปใช้เป็นแนวทางในการติดตามประเมิน โดยมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กรชุมชนจัดการตนเองที่ถูกระเมิน

1.2 ภาคีเครือข่ายหรือหน่วยงานเกี่ยวข้องด้านการบริหาร ควรนำผลการศึกษาที่ได้จากการนำรูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาและผลักดันระบบและกลยุทธ์การดำเนินงานสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นในแต่ละพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบกลไกในการประเมินผลโครงการและภาคี ภายใต้อำนาจหน้าที่รับผิดชอบของตนเองในระยะต่อไป

2.2 ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพทีมงาน บุคลากรในโครงการให้มีทักษะในด้านการติดตามประเมินผล และเพื่อใช้ประโยชน์จากการประเมินผลในการพัฒนางานในทุกระดับ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ผู้เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาองค์ความรู้ ควรต่อยอดผลการศึกษารั้งนี้ด้วยวิธีการวิจัย และพื้นที่การวิจัยที่แตกต่างกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการดำเนินงานสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ ที่มุ่งเน้นความยั่งยืนภายใต้การสนับสนุนด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์

3.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้องค์กรชุมชนจัดการตนเองที่มีศักยภาพได้เป็นต้นแบบแหล่งเรียนรู้ ด้านการบริการจัดการเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์